

LICHT ONDER DE SCHADUW

Een thriller

Rob Jacobs

*'Vermeer schilderde niet wat hij zag,
maar wat hij wilde dat licht geloofde.'*

Jacob van Gulik, 1991–2021

PROLOOG

Doha, Qatar. 15 maart 2021. 21:47 uur.

Het is alsof het licht me al heeft losgelaten, dacht hij.

Jacob van Gulik stond bij het raam van zijn appartement in West Bay en keek naar de torens die boven Doha oprezen als gepolijste messen in de nacht. Veertig verdiepingen onder hem stond zijn auto. Vijfendertig minuten geleden had hij die nog zelf geparkeerd. Op het moment dat hij de motor afzette en zijn sleutels in zijn jaszak liet glijden, had hij geweten dat hij niet meer zou worden teruggebeld.

Niet door zijn vader. Niet door Adrian. Niet door Layla.

Voor al niet door Layla.

Op zijn bureau lag het notitieboekje open. Een Moleskine, donkerrood, de hoeken beduimeld op de manier waarop kunsthistorici hun gereedschap beduimelden – niet uit slordigheid, maar uit gewoonte. Drie maanden notities. Schetsen. Codes die alleen iemand zou begrijpen die wist waarnaar te zoeken.

De laatste regel, in zwarte inkt, nog niet helemaal droog:

Als ik verdwijn, zoek in de schaduw. Daar ligt de sleutel.

Hij had de zin gemeend voor Adrian. Of voor Lucas Van der Meer, een journalist die hij nooit had ontmoet maar wiens werk hij had gelezen.

Voor wie het zou begrijpen.

Hij keek naar de datum die hij eronder had geschreven. Zijn dertigste verjaardag was vier maanden eerder geweest. Een avond met Layla op een dakterras in Souq Waqif, het soort avond waarop de woestijnwind alle kanten op woei en niemand wist of de sterren bewogen of zij. Ze had hem een penseel gegeven van ivoor en messing, antiek, met inscripties die hij niet kon ontcijferen. *Een werktuig*, had ze gezegd. *Voor wat ouder is dan jij.*

Toen had hij het niet begrepen.

Nu wel.

Hij sloot het boekje en schoof het tussen pagina 412 en 413 van zijn editie van Montias' *Vermeer and His Milieu*. Een verkeerde plek om iets te verbergen, en daarom de juiste. Niemand zou denken dat hij een geheim zou verstoppen in een boek dat zijn eigen naam op de eerste pagina droeg.

Op het scherm van zijn laptop draaide nog een upload. 47 %.

Het was zijn vierde poging vanavond.

De eerste drie keer was de verbinding na ongeveer dertig procent abrupt afgebroken. Telkens op precies dezelfde grootte: 1,42 gigabyte van een 4,8 gigabyte-bestand. Iemand greep in, en die iemand wist welk bestand het was.

Jacob keek naar de balk.

48 %.

49 %.

Hij dacht aan de man die hem die middag in het museum had aangesproken. Een korte glimlach. Een hand die op zijn schouder lag een seconde te lang. *Misschien moeten we eens praten*. Geen dreiging in de stem. Maar Jacob had de dreiging gevoeld als de chemische verandering van lucht voor een onweer.

Hij had niet meteen Layla gebeld. Hij had eerst Wiersen geprobeerd.

Wiersen had niet opgenomen.

Dat was de bevestiging.

50 %.

De stroom viel uit.

Een fractie van een seconde van volkomen duisternis, en toen sprong de noodverlichting in de hal buiten zijn deur aan zacht en blauwig, ergens achter het matglas. Binnen zijn appartement bleef het donker. Het scherm van de laptop was gestorven. De pictogrammen waren verdwenen. De upload niet meer dan een herinnering aan een gebaar dat hij wel had gemaakt maar dat niemand had ontvangen.

Hij stond stil.

Buiten klonk het verkeer van de Corniche, gedempt door het glas. Een muezzin riep ergens in de verte op tot het isha-gebed, langzaam en klagend. Voor het overige: alleen het zoemen van de airconditioning, die zonder stroom zou moeten stilstaan, maar dat niet deed.

Iemand heeft alleen mijn stroom uitgezet, dacht hij. Niet die van het gebouw.

In de gang klonk een lift.

Hij telde de verdiepingen. Drie. Vier. Vijf.

Niet zijn verdieping. Nog niet.

Hij liep naar de boekenkast, pakte Montias, schoof het boek tussen twee andere boeken in zonder te kijken naar hun titels. Geen geheime kluis. Geen vloerkleed dat opzij geschoven kon worden. Alleen een boek tussen boeken, in een appartement van een dertigjarige man die alleen woonde voldoende geprezen om bekend te zijn in zijn vakgebied, maar onbeduidend genoeg om voor de buitenwereld onzichtbaar te blijven.

Hij wist dat ze zijn appartement zouden doorzoeken. Hij hoopte dat ze niet alles zouden doorzoeken.

De lift was nu op zijn verdieping.

Dertien.

Layla had hem ooit verteld dat veel Qatari-gebouwen geen dertiende verdieping hadden. Bijgeloof, had ze gezegd. *De Engelsen hebben dat hier gebracht.*

Dit gebouw had wel een dertiende verdieping. Het was van Faisal Al-Hadidi.

De voetstappen waren zachter dan hij had verwacht. Niet de zware schoenen van bewakers, niet de hakken van politie. Iets daartussenin – schoenen die niet op werk klonken, maar op rust.

Eén stel.

Niet meer.

Het slot van zijn deur klikte.

Niet met een sleutel. Met een kaart. Een masterkaart die geen toegangslog zou genereren. Niet alle kaarten van Doha hadden die functie, maar de juiste hadden hem wel.

De deur ging open.

In het halflicht van de noodverlichting in de gang zag Jacob een silhouet zonder gezicht. Een man, gemiddelde lengte, een lichte jas. Geen wapen zichtbaar. Geen haast.

‘Goedenavond, doctor Van Gulik.’

De stem was Nederlands. Niet uit Doha, niet uit Den Haag een accent dat hij niet kon plaatsen, alsof iemand vier of vijf talen in zich droeg en geen ervan tot moeder had gemaakt.

Jacob bewoog niet. ‘U weet wie u zoekt.’

‘Wij weten waar u naartoe gaat.’ De man stapte naar binnen en sloot de deur achter zich met een precisie die routine verraadde. ‘Of beter: waar u niet meer zult komen.’

Jacob keek naar het bureau. Naar de laptop met het zwarte scherm.

‘De data is al weg,’ zei hij. ‘Vier servers. Drie continenten.’

‘Nee, doctor.’ De man liep langs hem heen, naar het raam, en bleef daar staan met zijn rug naar Jacob. ‘Uw upload naar Frankfurt zat op een server die over precies achtenveertig seconden wordt gewist. Uw mirror op Singapore is gisteravond verloren gegaan. Uw kopie op de Vaticaanse FTP is nooit aangekomen, omdat het wachtwoord dat u gebruikte al twee weken eigendom is van mensen die niet uw vrienden zijn.’ Een pauze. ‘De enige plek waar uw werk nu nog bestaat, is in dit appartement.’

Jacob voelde de woorden landen, één voor één, als regen die te koud is om te smelten.

Layla, dacht hij. Niet als verdenking. Als gemis.

‘U mag het kortste antwoord kiezen,’ zei de man, nog steeds met zijn rug naar hem toe. ‘Welk antwoord wil dat zijn?’

‘Welke vraag?’

‘Wie weet het nog.’

Jacob dacht aan Adrian in Amsterdam, slapend in zijn appartement in de Jordaan, niets vermoedend. Aan zijn vader Victor in een leven waarin de zwaarste vraag was geweest of hij genoeg melk in zijn koffie had genomen. Aan Lucas Van der Meer een naam die in zijn notitieboek stond als een mogelijkheid, een journalist aan wie hij in zijn laatste paniek een dossier had gestuurd via een tussenpersoon in Hamburg, omdat hij niemand meer rechtstreeks vertrouwde.

‘Niemand,’ zei hij.

De man draaide zich om.

De noodverlichting in de gang verlichtte alleen zijn kaak en de rand van zijn voorhoofd. Een gezicht zonder ogen. Een masker van schaduw waaronder een mens werkte.

‘Dat hoopte ik,’ zei hij. ‘Maar ik geloof het niet.’

Hij liep naar Jacob. Geen haast nog steeds. De passen van iemand die wist dat zijn dag dit niet was om af te ronden, maar om te beginnen.

Jacob deed één stap naar achteren. Geen twee. Hij wist dat hij niet ging vluchten.

‘Wat denkt u dat de autopsie zal opleveren?’ zei de man zacht. ‘Hartfalen. Plotseling. Een jonge man, niet ongezond, maar het hart is een grillig orgaan. Ze zullen het noteren, het sluiten, het gezin condoleren. U zult worden gecremeerd voordat uw vader de Mariakerk binnenkomt.’

‘Mijn vader,’ zei Jacob, ‘zal nooit ophouden met vragen stellen.’

De man knikte langzaam. 'Dat is dan zijn beslissing.'

Hij haalde een klein flesje uit zijn binnenzak. Niet groter dan een vingerhoed. Een doorzichtige vloeistof. Iets wat in een autopsie pas zou opvallen als iemand er specifiek naar zocht en niemand zou ernaar zoeken.

'Ik kan u dit alleen geven,' zei hij, 'of u kunt me iets vertellen.'

Jacob keek naar het flesje. Toen naar het bureau, waarop zijn telefoon lag. Toen naar de boekenkast, naar de plek waar een Moleskine sliep tussen twee onleesbare ruggen.

Toen keek hij de man aan.

'Waarheid zonder genade,' zei hij zacht, 'is de wreedste leugen van allemaal.'

In de ruimte was even geen geluid. Buiten klonk de muezzin nog steeds, een stem die geen tijd kende.

'Goed,' zei de man.

Den Haag. 19 maart 2021. 11:14 uur.

Het rapport van de Doha-politie zou later die week worden gepubliceerd. *Hartfalen. Geen verdachte omstandigheden. Geen sporen van forensische relevantie. Het lichaam is op verzoek van de familie gecremeerd volgens lokale procedures.*

Het verzoek van de familie was nooit ingediend.

Maar wie controleerde dat, in een stad waar de doden vaak in stilte vertrokken en de levenden te hard schreeuwden om het te horen?

In een appartement aan de Bezuidenhoutseweg werd een telefoongesprek gevoerd dat in geen enkele administratie zou worden opgenomen.

'En de laptop?'

'Veilig.'

'De data?'

'Niet alles. Hij had iets geüpload voor we ingrepen.'

Een stilte.

'Hoeveel?'

‘Een fragment. Onder de tien procent.’

‘Naar wie?’

‘Onbekend. Maar het bestand staat geadresseerd aan een journalist. Lucas Van der Meer. Amsterdam.’

Een nog langere stilte.

‘Houd hem in de gaten. Niet meer. Nog niet.’

‘En als hij begint te bellen?’

‘Dan beslis ik.’

Amsterdam. 11 april 2021. 06:08 uur.

In een appartement aan de Keizersgracht ging op een zondagochtend een telefoon over.

De journalist die hem oppakte heette Lucas Van der Meer. Onderzoeksjournalist, gespecialiseerd in de kruising van cultuur, macht en misdaad. Hij had die week niet veel geslapen. Hij dronk koffie die hij niet had bereid en keek naar een mailbericht dat drie weken op zijn scherm had gestaan.

Geen tekst. Eén bijlage, gecodeerd, ontoegankelijk zonder een sleutel die nergens leek te bestaan.

Het afzendadres was een doorverwijzing via een Hamburgse archivaris die hij niet kende, en die hij later zou ontmoeten in een café dat naar natte wol en kaneel rook.

Maar dat wist hij nog niet.

Hij wist alleen dat hij naar Doha zou moeten.

‘Lucas,’ zei de stem aan de andere kant van de lijn. Het was zijn redacteur. Een man die hem zelden belde op zondag.

‘Ja.’

‘Ik heb iets ontvangen. Een vader. Hij heet Victor van Gulik.’ Een pauze. ‘Hij wil je spreken over zijn zoon.’

Lucas zette zijn koffie neer.

Buiten regende het zoals het over Utrecht regende, de stad waar hij woonde, alsof het de moeite niet meer waard was om op te houden.

‘Geef me het adres,’ zei hij.

DEEL I

HET EERSTE SPOOR

Doha

*Wat ouder is dan het zand,
bewaart zijn geheimen langer
dan de mens die ze begroef.*

Atelieraantekening, anoniem, 17e eeuw

DOHA

Doha, Qatar. Het heden.

De zon hing laag boven de woestijn, een bloedrode schijf die langzaam in de horizon zakte en de lucht kleurde met tinten oranje en violet. Het zand leek te gloeien. Alsof de aarde een geheim bewaarde dat diep in de korrels begraven lag.

Lucas Van der Meer wreef het zweet van zijn slaap en kneep zijn ogen samen.

Voor hem doemde het museum van Sjeik Faisal Al-Hadidi op. Een kolossaal bouwwerk, midden in de vlakke, haast uit de woestijn zelf geboetseerd. De muren waren ruw, ongenaakbaar. En toch doordrenkt van een monumentaliteit die met eenvoud niets van doen had. Het gebouw leek even oud als het zand en tegelijkertijd zo nieuw dat het beton er nog van dampte.

Lucas had in zijn loopbaan veel musea gezien. Hij kende de muffe geur van depotruimtes, het onschuldige schijnsel van tl-licht boven eeuwenoude artefacten, de stilte die alleen objecten uitstraalden die ouder waren dan ieder levend mens. Maar dit was anders.

Dit was macht, in steen gegoten.

De façade leek te fluisteren: *Alles wat ooit verloren is gegaan, behoort hiertoe.*

Hij haalde diep adem en probeerde de woorden van Victor uit zijn hoofd te zetten. Jacobs vader. Een gebroken man in een Amsterdams café, zijn handen om een koud kopje koffie geklemd.

'We willen gewoon weten wat er is gebeurd. Waarom hij dood moest. En of iemand daar iets mee te maken had.'

Jacob van Gulik. Dertig jaar oud. Kunsthistoricus. Briljant, gedreven, geliefd door zijn collega's. Drie maanden geleden plotseling overleden in zijn appartement in Doha. Officieel: hartfalen. Maar de vragen die geen antwoord kregen, waren talrijker dan de antwoorden zelf. Waarom was zijn laptop verdwenen? Waarom probeerde iemand in de weken na zijn dood nog honderd keer in te loggen op zijn accounts? Waarom was zijn lichaam al gecremeerd voor zijn familie de kans had gekregen afscheid te nemen?

Lucas was journalist. Onderzoeksjournalist, om precies te zijn gespecialiseerd in de kruising van cultuur, macht en misdaad. Hij had onregelmatigheden in museumcollecties blootgelegd, verdachte herkomsten van kunstaankopen onderzocht, en eenmaal een corrupte veiling directeur in Amsterdam ten val gebracht. Hij wist hoe dit soort werelden eruitzag van binnenuit.

En dit rook naar hetzelfde.

De taxi die hem had gebracht, was al lang verdwenen. Voor hem stond slechts de toegangspoort, geflankeerd door twee bewakers die loom tegen hun stoelen hingen. Geweren, half verscholen in de hitte. Ze keken hem aan met die ondoorgrondelijke blik die je in dit deel van de wereld vaak tegenkwam: niet vijandig, niet vriendelijk. Maar geladen met een onzichtbare hiërarchie.

Lucas zette een stap naar voren. Liet zijn paspoort zien.

De bewaker bladerde er langzaam doorheen, niet lezend, maar de zenuwen van zijn bezoeker proevend. Een trage knik volgde. Een handgebaar naar de tweede bewaker. De poort piepte open.

Binnen was een andere wereld.

Palmbomen, met zorg aangeplant, wierpen dunne schaduwen over keurig aangelegde paden. Een vijver glinsterde onder de laatste zonnestralen. Pauwen scharrelden door het gras, alsof dit een tuin van Eden was kunstmatig opgetrokken uit zand en steen.

Te perfect. Te geregisseerd.

Lucas voelde zich niet welkom. Hij voelde zich bekeken. Alsof elke stap die hij zette al was geregistreerd voordat hij hem zelf maakte.

Hij kneep de band van zijn rugzak steviger vast. Daarin zaten slechts een notitieboek, een opnameapparaat, wat losse papieren. Maar de echte last droeg hij in zijn hoofd.

Het vertrouwen van Jacobs familie.

'Jij bent onze laatste hoop,' had Victor gefluisterd.

Lucas liep het pad op naar de ingang. Zijn hartslag versnelde. Hij wist dat hij in een wespennest stapte een nest waar kunst, macht, diplomatie en misschien zelfs moord in elkaar verstrengeld lagen.

De voordeur van het museum zwaaide open.

Koele lucht sloeg hem tegemoet. Airconditioning zo intens dat het voelde als een vriescel. Hij knipperde zijn ogen. De hal was enorm: vitrines, schilderijen, beelden, een kakofonie van eeuwen en culturen. Een zwaard uit de kruistochten naast een Romeins beeld. Een Perzisch tapijt onder een replica van een Franse kroon. Alles aanwezig, niets geordend.

Een doolhof zonder logica.

Lucas liep langzaam verder. Zijn voetstappen echoden op het marmer. De maskers aan de wand, de schilderijen, de wapens ze keken terug. Elk object leek hem te wegen.

Wat had Jacob hier gezien, in deze hallen vol schatten en geheimen, dat hem fataal werd?

Toen hoorde hij het. Het zachte klikken van hakken op de marmeren vloer.

Hij draaide zich om.

Een jonge vrouw verscheen vanuit een zijgang. Donkere jurk, elegant, strak langs haar lichaam. Haar ogen waren groot, donker, ondoorgrondelijk. Ze keek hem aan zonder te glimlachen.

‘U bent vroeg,’ zei ze. Haar stem was laag en beheerst.

Lucas knikte, niet zeker of hij moest spreken.

‘Mijn naam is Layla,’ vervolgde ze. ‘Ik begeleid u vandaag.’

Haar naam hing even in de lucht. Zwaar van betekenis die hij nog niet kon bevatten.

Ze draaide zich om en wenkte hem te volgen alsof ze zijn antwoord niet nodig had.

En nog voor hij één stap had gezet, zei ze, zonder om te kijken:

‘U komt voor Jacob.’

Het klonk niet als een vraag.

Lucas verstijfde. Zijn keel werd droog.

‘Ik ben hier om het museum te zien,’ antwoordde hij. Zijn stem klonk neutraal. Bijna.

Layla liet een nauwelijks merkbare glimlach zien. ‘Iedereen die hier komt, komt voor iets. Sommigen voor schoonheid. Anderen voor macht.’ Ze pauzeerde. ‘En sommigen voor antwoorden.’

Ze liep verder, haar hakken tikten zacht. Lucas volgde.

De gangen van het museum leken eindeloos. Mesopotamische kleitabletten naast Venetiaanse maskers. Wapens uit Afrika naast manuscripten uit China. Het was overweldigend en verontrustend tegelijk alsof iemand in een roes alles bijeen had geraapt wat ooit op een veiling was verschenen.

‘De Sjeik verzamelt,’ zei Layla terwijl ze liep. Geen oogcontact. ‘Niet volgens academische methodes. Voor hem is de waarde niet de herkomst, maar het bezit. Alles moet hier samenkomen.’

‘En Jacob?’ vroeg Lucas.

Layla bleef staan. Ze draaide zich langzaam naar hem om. Haar blik priemend, peinzend. ‘Jacob wilde orde brengen. Context. Betekenis.’ Ze zweeg even. ‘Maar betekenis kan gevaarlijk zijn, meneer...’

‘Van der Meer,’ zei Lucas. ‘Lucas Van der Meer.’

Ze knikte. Alsof ze die naam ergens in zichzelf wilde opslaan.

‘Betekenis is gevaarlijk,’ vervolgde ze, ‘omdat het geheimen onthult. En sommige geheimen horen in de schaduw te blijven.’

Ze liep alweer verder voor hij kon antwoorden.

Na enkele gangen bereikten ze een grote zaal. Wandtapijten bekleedden de muren eeuwen geleden misschien in paleizen gehangen. In het midden: een vitrine met schilderijen. Eén ervan trok direct zijn aandacht.

Een doek, half verduisterd door een slecht geplaatste lamp. Alsof het bewust minder zichtbaar moest zijn.

Lucas stapte dichterbij. Hij herkende de stijl onmiddellijk. Een interieur. Een jonge vrouw bij een venster. Het spel van licht dat de kamer vulde dat unieke Hollandse licht dat maar één schilder ooit zo had kunnen vangen.

Zijn hart sloeg over.

‘Dit lijkt op een Vermeer,’ fluisterde hij. Zonder te beseffen dat hij het hardop zei.

Layla keek hem strak aan. ‘Lijkt,’ herhaalde ze. ‘Maar hier in Doha zijn schaduwen en werkelijkheden vaak hetzelfde. Het is maar wat men gelooft.’

Lucas’ adem stakte. Als dit écht een Vermeer was hoe was het hier terechtgekomen? Zijn gedachten schoten naar Boston. 1990. Het Isabella Stewart Gardner Museum. De grootste kunstroof uit de moderne geschiedenis. Dertien werken verdwenen. Waaronder een Vermeer. Nooit teruggevonden.

Zijn hartslag versnelde.

Als Jacob dit schilderij had gezien... dan was het niet vreemd dat hij op een spoor was gekomen dat zijn leven in gevaar bracht.

‘Jacob werkte vaak in deze zaal,’ zei Layla plots. Haar stem brak door zijn gedachtestroom. ‘Hij zat soms urenlang tegenover dit schilderij. Hij maakte aantekeningen. Hij keek, schreef, keek opnieuw. Alsof hij iets zag dat niemand anders zag.’

Lucas slikte. ‘Wat zag hij, denkt u?’

Layla haalde haar schouders op. Ontwijkend. ‘Misschien zag hij wat hij wilde zien. Of misschien zag hij de waarheid.’ Ze keek hem strak aan. ‘En waarheid is gevaarlijk.’

Een stilte volgde. Het zachte gezoem van de airconditioning vulde de ruimte. Er hing iets tussen hen een onuitgesproken waarschuwing.

‘Waarom helpt u mij?’ vroeg Lucas.

Layla glimlachte. Maar het was een glimlach die meer verborg dan onthulde.

‘Wie zegt dat ik u help, meneer Van der Meer? Misschien leid ik u alleen maar rond.’ Ze zweeg even.
‘Of misschien leid ik u weg.’

Ze liep verder.

Lucas volgde haar niet.

Hij draaide zich om, twee passen in de andere richting, naar een vitrine die ze voorbij waren gelopen zonder een blik. Een reliekschrijn, zo te zien Egyptisch. Of misschien geen Egyptisch het was te zwaar, te ruw, en het bordje ernaast was verwijderd. Een lege spijker in het brons.

Hij maakte één foto. Geen flits.

Achter hem klonken Layla’s hakken niet meer. Stilte.

Toen, dichterbij dan hij had verwacht: ‘Meneer Van der Meer.’ Een fractie scherper dan eerder.
‘Hier mag u niet zelfstandig rondlopen.’

‘Dat zei u nog niet,’ antwoordde hij, zonder zich om te draaien.

Een stilte. Toen, zachter: ‘Ik zeg het nu.’

Hij draaide zich om. Layla stond drie meter verderop, haar handen langs haar zij. Niet kwaad. Iets ingewikkelder dan kwaad alsof ze zojuist een aantekening had gemaakt die ze later zou moeten verklaren aan iemand anders.

Lucas stak zijn telefoon in zijn binnenzak.

‘Goed,’ zei hij. ‘Leid mij dan rond.’

Ze knikte. Maar de glimlach was weg.

Ze passeerden nog meer gangen. Gouden kelken naast houten maskers. Munten die hij herkende uit Europese catalogussen. Objecten die hier niet thuishoorden.

Bij een zware deur bleef Layla staan. Ze legde haar hand op het brons. Keek hem aan.

‘Hier mag ik u eigenlijk niet binnenlaten.’

Lucas voelde zijn hart bonzen. ‘Waarom zou u dat dan toch doen?’

Ze zweeg. Een afweging, zwaarder dan haar eigen veiligheid.

‘Omdat u Jacob kende,’ zei ze zacht. ‘En omdat ik wil dat iemand begrijpt waarom hij... verdwenen is.’

Het woord bleef hangen. *Verdwenen*. Niet: gestorven.

Met een zachte beweging opende ze de deur.

Donker. Eén lamp, fel op een tafel gericht. Dozen, papieren, objecten in doeken gewikkeld.

Lucas zette een stap naar binnen. Voelde het koude marmer onder zijn schoenen.

‘Jacob werkte hier,’ zei Layla. ‘Hij noemde dit zijn werkplaats. Officieel bestaat deze kamer niet.’

Lucas liet zijn blik over de tafel glijden. Notities, schetsen, geprinte e-mails. Foto's. Eén ervan trok meteen zijn aandacht: het schilderij dat hij zojuist had gezien het vermeende Vermeer. Jacob had er pijltjes bij getekend. Notities in haastig handschrift, alsof hij het doek aan het ontleden was.

‘Hij geloofde dat dit schilderij de sleutel was,’ fluisterde Layla.

‘De sleutel tot wat?’

‘Alles.’ Ze keek hem aan. ‘Als hij kon bewijzen wat het werkelijk was, zou alles veranderen. Voor hem. Voor het museum. Misschien zelfs voor het land.’

Lucas bladerde door de papieren. Correspondentie met Europese musea. Vragen over herkomst en archieven. Namen die hij herkende: curatoren, provenance-experts. En een lijst van data en locaties die teruggingen tot Boston, 1990.

Zijn keel werd droog.

Als Jacob dit spoor volgde, was het geen wonder dat hij gevaar liep.

‘Waarom laat u mij dit zien?’ vroeg Lucas.

Layla zweeg lang. Toen, zacht: ‘Omdat ik niet langer weet aan welke kant ik sta.’

Ze liep naar een kast in de hoek. Met een sleutel uit haar jurk opende ze de lade. Harde schijven. USB-sticks. Een oude laptop.

‘Dit zijn Jacobs spullen,’ zei ze. ‘Als iemand ontdekt dat ik ze heb, ben ik verloren.’

Lucas voelde een koude rilling. Dit was geen bewijs. Dit was dynamiet.

Hij wilde iets zeggen.

Maar toen klonken er voetstappen buiten de deur.

Zwaar. Ritmisch. Dichterbij.

Layla verstijfde. Haar ogen ontmoetten de zijne. Zonder woorden wist hij dat dit het moment was waarop alles kantelde.

‘Verstop u,’ fluisterde ze. ‘Neem niets mee. Nog niet.’

Lucas wrong zich achter de kast. De schaduw was dik genoeg. Vanuit een smalle kier kon hij de kamer nog zien.

De deurklink bewoog.

Langzaam alsof degene aan de andere kant bewust spanning opbouwde.

De deur ging open.

Een man trad binnen. Breedgeschouderd. Donker pak. Een houding die vanzelfsprekend gezag uitstraalde de houding van iemand die gewend was dat anderen ruimte voor hem maakten.

‘Layla.’ Zijn stem was laag, bijna traag. ‘Wat doe jij hier?’

Layla glimlachte flauwtjes. ‘Ik zorg ervoor dat de papieren van Jacob niet verloren gaan. U weet hoe slordig de schoonmakers soms zijn.’

De man stapte verder de kamer in. Zijn ogen gleden over de tafel, de documenten, de harde schijven. Hij raakte niets aan. Maar keek alsof hij alles in zich opnam.

‘De papieren van Jacob,’ herhaalde hij. ‘Die zouden vernietigd moeten zijn.’

Lucas voelde het bloed uit zijn gezicht wegtrekken. Vernietigd. Er was dus een bewuste poging geweest om het werk van Jacob te laten verdwijnen.

Layla boog haar hoofd een fractie. ‘Ik dacht dat het verstandig was ze eerst te ordenen. Als iemand nog vragen stelt, kunnen we altijd laten zien dat er niets bijzonders was.’

De man liep langzaam rond de tafel. Zijn schoenen tikten op het marmer. Hij bleef staan bij de foto van het schilderij. Zijn blik bleef er lang op rusten.

Eindelijk draaide hij zich naar Layla. ‘Vergeet niet: jij bent hier omdat wij je toelaten. Eén verkeerde stap, en je zult wensen dat je dit museum nooit gekend had.’

Lucas voelde hoe Layla's adem even stakte. Maar haar stem bleef vlak.

‘Ik vergeet niets.’

De man keek haar nog één keer aan. Toen draaide hij zich om en verliet de kamer. De deur sloot zacht achter hem.

Lucas kwam uit de schaduw. Zijn knieën trilden licht.

‘Wie was dat?’ Zijn stem klonk schor.

Layla haalde diep adem. ‘Iemand die u beter niet kent.’

‘Hij wilde Jacobs papieren vernietigen. Waarom zijn ze er dan nog?’

Ze streek met haar vingers langs de stapel documenten. Haar blik was donker, vastberaden. 'Omdat ik geloof dat Jacob niet voor niets gestorven is. Omdat ik geloof dat iemand moet weten wat hij wist.' Ze keek hem aan. 'Misschien bent u die iemand.'

Lucas pakte de foto van het schilderij op. 'Dit kan niet verdwijnen.'

Layla legde haar hand op de zijne.

Het was een gebaar van waarschuwing dat begreep hij. Maar hij merkte ook iets anders: zijn eigen onvermogen om zijn blik van haar hand los te maken. Haar huid was koel tegen de zijne, haar vingers stil, alsof ze had besloten hoeveel ze zei met dit ene gebaar en niet meer.

'Dan moet u voorzichtig zijn,' zei ze. 'Want alles wat hier belangrijk is, is hier ook gevaarlijk.'

Ze trok haar hand terug. De warmte bleef even hangen of misschien verbeeldde hij het zich.

'U moet nu gaan. Hij mag u hier niet zien.'

Het geluid van voetstappen in de gang maakte duidelijk dat er geen tijd meer was. Lucas stopte de foto snel in zijn notitieboek.

Layla opende een deur aan de andere kant van de kamer. Een smalle gang, nauwelijks verlicht.

'Dit pad leidt naar een zij-uitgang,' fluisterde ze. 'Neem het. En kom morgen terug. Ik zal u vinden.'

Lucas keek haar nog één keer aan. In haar ogen lag een belofte of een waarschuwing. Misschien beide.

Hij stapte de donkere gang in. Achter hem sloot de deur zacht.

De stilte was oorverdovend.

Ergens achter hem klikten voetstappen op marmer.

Ze volgden hem.